

בעזהש"ת

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

סעודת רעוא דרעוין

פרשת וישב

בעיר לעיקוואד יצ"ו

שנת תשס"ט לפ"ק

יוצא לאור ע"י

מכון מעדני מלך וויען

גליון תקמ"ג

להשיג אצל
מכון מעדני מלך וויען

185 Wilson St.
Brooklyn N.Y. 11211
718.388.1751.#117

דברי תורה

בסעודה שלישית פרשת וישב תשס"ט לפ"ק – בעיר לעיקוואד

וילך יוסף אחר אחיו וימצאם צדמתן (לז-ז). וצמדש (הוצא צרש"י סנהדרין קב, וסוטה יג), דלל היה שם העיר דמתן, אלל קראוהו קך על שם המארע, שאמרו נלכה ונצקש דמות ודיין היאך להמיתו ע"ש. ויש לומר עוד דאיתא בצמרא (עירוצין יע.) אמר רבי ירמיה בן אלעזר צא וראה שלא כמדת הקצ"ה מדת צשר ודס, מדת צשר ודס מתחייב אדם הריגה למלכות, מטילין לו חכה לתוך פיו [עך שפותח פיו שלא יכול לדבר], כדי שלא יקלל את המלך. מדת הקצ"ה אדם מתחייב הריגה למקום שותק שנאמר (תהלים סה-ג) לך דומיה תהלה [הכל שותקין כנגדך], ולא עוד אלל שמשבח שנאמר תהלה, ולא עוד אלל שדומה לו כאלו מקריב קרבן [נוחין לו יסורין שמקבלן מאהבה] שנאמר ולך ישולם נדר [אותה דומיה שהוא דומה ציסורין, דומה לו כשילום נדר] ע"כ.

ודעה יוסף הצדיק צא כעת לידי מצב הדומה לפי ראות העין לרעה, אחיו רוצים להרגו, ומשליכין אותו לצור נחשים ועקרצים, ושז לעצד נמכר יוסף, ולא עוד אלל למצרים שאין עצד יכול לצאת משם

(לו-יג), ובאור החיים הק' פירש, לכה אל אחיך, ואם אתה חושש לשנאתם, הריני מלווך ושולחך בדבר מנזה שחלך בשליחותי, ושלוחי מנזה אינם ניזוקים (פסחים ט). ע"כ. ואם כן איך יתכן שיצא יוסף לידי היזק למכור אותו למצרים. אלא על כרחך כי יש היזק מן השמים לשם עונש, וזוה שלוחי מנזה אינם ניזוקים, אבל יש דברים האמיתית, ודבר זה יוכל להתרמי גם בהיותו שליח מנזה.

ועל דרך משל, מי שהוא חולה, וצריך לעבור ניתוח להציל את חייו, הרי ניתוח זה אינו היזק אלא טובתו. לא כן מי שהוא צריא, ולוקחין אותו לניתוח, הרי זה היזק ונער. ויוסף הצדיק האמין כי מה שעובר עליו כעת הוא לטובתו, ואין צוה שום היזק, ולכן קיבל אותו בשמחה ובתהלה.

ובאמת צרצות הימים נתגלה לעין כל הטובה שהיתה טמונה בזה, הן בנוגע לאציו יעקב, שהיה עליו פגם, שלא קיים כיבוד אב כ"ב שנה שהיה צדיק לבן, ואמרו חז"ל (מגילה יז). שנתקן בזה שיוסף פירש

(רש"י שמות יח-ט), וממנו ניתן לצית הסוהר על י"ב שנה. ואף על פי כן לא התרעם, אלא נתן תהלה, וקיבל הכל בשמחה. — ויעקב אבינו צהתאצל על בנו, פירשה ממנו שכינה, שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מנזה (שבת ל:), והיה יעקב שרוי בלא שמחה, עד שאמרו לו, עוד יוסף חי, ותחי רוח יעקב אביהם (מה-טו), ששרתה עליו שכינה (תנחומא וישב ז). לא כן יוסף, לא נשצר רוחו בקרבנו, וגם צדיק אדונו בעצדותו כתיב, ויהי ה' את יוסף (לט-ז), ושזב כשניתן צדיק האסורים כתיב גם כן, ויהי ה' את יוסף (לט-כא). וגם אחר שישב שם י"ב שנה, אמר עליו פרעה, הגמלא כזה איש אשר רוח אלקים בו (מא-לח). והוא מפני שקיבל הכל בזהבה, והיה נותן תהלה גם על מצבו, שהשיג שהכל בחשבון מאת ה' הטוב. וקיים צנפשיה, לך דומיה תהלה ולך ישולם נדר, קיבל את הדין צתהלה שזהו תעודתו וקרבנו לה', על כן נקרא המקום בשם דת"ן, שנתקיים שם ציוסף ד'ומיה ת'הלה נ'דר.

ויש לומר כי יוסף לקח חיזוק ממה שאמר לו אציו, הלוא אחיך רועים בשכם לכה ואשלחך אליהם

סיבה להספיק מזונם ופרנסתם לאחר מכן, כפי שאמר יוסף, כי למחיה שלחני חלקים לפניכם (מה-ה), והלכו בזה לרעות את עצמם ע"כ.

ואבור הכתוב בנסיונו של יוסף, ויהי כדברה אל יוסף יום יום, ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה (לט-י). וברש"י להיות עמה לעולם הבא (צ"ר פז-ו) ע"כ. והכוונה כי היא אמרה לו, מה לך להתעקש, הלא אין זה נסיון לפניך מקרה צודד, אלא נסיון זה יהיה לך יום יום, כל ימי חייך תהא כבוש בצית זה תחת ידי, וסוף כל סוף יבא יום שתשזור רוחך ותחטא, ומה לך להתענות ולהצטער עד היום ההוא. ואף על פי כן לא נכנע, ולא שמע אליה.

ובזה נתן לו הכח לכבש יצרו, מפני שהצדקן תמיד במאמרם (אצות ז-א) דע מה למעלה ממך, עין רואה, ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים. שום אדם לא יחטא כאשר יודע שעין רואהו, ויפרסם צדדים מה שעשה, ויהיה לו לצוז ולקלון, אם כי זה רק לצדקן צדיי עולם הזה, אשר ימי שנותינו בהם שצעים ושמונים שנה. ומכל שכן כאשר יצדקן שהחטא

מאציו עשרים ושנים שנה. וכמו שאמר יוסף לאחיו, ועתה לא אתם שלחתם אותי הנה כי החלקים, וישימיני 'לאצ' לפרעה וגו' (מה-ח), הקצ"ה סיבב כל זאת להשלים פגם אצא בכבוד אצ. — ועוד אמרו חז"ל (שבת פט:): ראו היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של צרול [כדרך כל הגולים, שהרי על פי גזירת גלות ירד לשם], אלא שזכותו גרמה לו, וירד כאציו של מלך מצרים בכבוד גדול. והכל היה לטובתו של יעקב בחיר האצות.

ובבו קן הוצרך יוסף לירד למצרים, לשבר את כחות הטומאה שם, שיוכלו ישראל לגור בארץ מצרים, שהרי מצרים ערות הארץ הוא, ולא היה אחד מהם פרוץ בערוה (ויק"ר לז-ה), וכל זה בכחו של יוסף שגידר עצמו מן הערוה (שם). וכמו קן בגשמיות פירנס אותם צימי הרעב, וכל ימיו אחריו, וכמו שפירש צתורת משה (קנה). וילכו אחיו לרעות את אָן אציהם (לו-יב), וברש"י לא הלכו אלא לרעות את עצמן (צ"ר פד-יג) ע"כ. שהליכתם זו של האחים, אשר גרמה למכירתו של יוסף ולעלייתו צתור משנה למלך מצרים, שימשה

הסכימה תמר לחיות עם אות קלון, כדי שלא לבייש את פני יהודה ברבים, ודאי שנות לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילצין פני חצירו ברבים ע"כ. ואם זה באות קלון בעולם הזה, על אחת כמה וכמה כאשר החטא תהא קשורה בו ומלפפתו לעולם הבא לנצח נחים.

ואמור הכתוב שוב, ויהי כהיום הזה ויצא הביתה לעשות מלאכתו, ואין איש מאנשי הבית שם בבית וגו' (לט-יא). ובגמרא (סוטה לו:) רב ושמואל, חד אמר מלאכתו ממש, וחד אמר לעשות זרכיו נכנס, אלא שנראית לו דמות דיוקנו של אציו ע"כ. וידוע מה שפירש בזה הרה"ק מוהרי"ד מצעלוא זי"ע, דדבר זה מרומז גם בהכתוב, דמצינו בקרא, ויקרא לו א-ל אלקי ישראל (בראשית לג-כ), ודרשו חז"ל (מגילה יח.) שקראו הקצ"ה ליעקב א-ל. וגם אמרו חז"ל (פסחים פח.) שיעקב אציו ע"ה קרא לבית המקדש בית, כמו שאמרו לא כאברהם שקראו הר, ולא כינחק שקראו שדה, אלא כיעקב שקראו בית שנאמר (בראשית כח-יז) אין זה כי אם בית אלקים. מעתה שפיר מרומז הדבר בתורה הקדושה שהיה שם יעקב אציו ע"ה, דהיינו ואין

יהא קשור בו ככלז גם לעולם הבא, ויהיה לו לציון נחמי לעולמי עד, בודאי שכאשר ישים זאת נגד עיניו, ימנע עצמו מן החטא. ויוסף הדדיק לא שמע אליה, לשכב אלה, כי היה לנגד עיניו שזחטא הזה יגרום 'להיות עמה' לעולם הבא, לבזו ולקלון נחמי, כי יש עין רואה, ובזה התגבר על יצרו.

וגודל הער של בונה וכל ללמוד מפרשתנו, במעשה דתמר, ויאמר יהודה הו"יאה ותשרף (לה-כד). וכתב בצעל הטורים בשם רבי יהודה החסיד, שלא היתה כוונת יהודה לשורפה ממש, אלא רק שישרפו לה רושם בפניה, לסומן שהיא זונה ע"כ. ומצינו בגמרא (סוטה י:) שאמרו נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילצין פני חצירו ברבים, מנלן מתמר וכו', שהיתה תמר מוכנת להשרף ולא להלצין פני יהודה ע"ש. ולכאורה אם תמר לא היתה דינה להשרף, שוב מנין לנו כי נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילצין פני חצירו ברבים. וכתב בתורה תמימה (אות כ"ה), דמבואר מזה דאשה מעדיפה להשרף חיים, ולא לחיות עם אות קלון בפניה כל הימים. ואם

זא עד כמה יש להתרחק שלא יבא לידי נסיון, ואל תאמין בעצמך עד יום מותך (אבות 3-7), יכולים להיות במדריגת מלאך 'ואין איש', ואף על פי כן כח היצר יוכל להתגבר ליכנס לעשות נרכיו. ואין התורה ח"ו מדבר בגנותו של יוסף הנדיק, אלא להשמיענו, דכל הגדול מחזירו יצרו גדול ממנו (סוכה 23), ואת נורא ואנא בישראל (קידושין פא), אצל בסופו של דבר יש סייעתא דשמיא, ולא יאונה לנדיק כל און, ורגלי חסידיו ישמור.

ואמור ויהי 'כהיום הזה' ויבא הציתה לעשות מלאכתו, כי אמרו חז"ל (סוטה לו): שאתו יום היה יום איד שלהם. וכתב בתורת משה (קסו): שזה היה יום ט"ו ניסן שהם היו עובדים למזל טלה ע"ש. ואם כן היה נסיון של יוסף זליל יציאת מצרים, אשר בצאת ישראל ממצרים זכו לצאת בשביל קדושתם, היתה יהודה לקדשו. והים ראה וינוס (תהלים קיד-3), מה ראה, ארונו של יוסף, שכבש להם הדרך להתקדש במצרים, ועל כן הקדים ה' הרפואה להמכה, להכין להם הדרך בהיותם בגלות מצרים שיזכו להגאל, והציא ציוס הזה דייקא נסיונו של יוסף. וזהו שאמר, ויהי 'כהיום הזה',

איש', זה יעקב שנקרא א-ל ולא איש, 'מאנשי הצית', היינו שהוא קרא לצית המקדש צית כנ"ל, 'שם צצית', הוא היה שם צצית ודפח"ח.

ויצא פי דרכו יש לומר, על פי מה דאיתא במדרש רבה (ויקרא כא-3), וכל אדם לא יהיה צאהל מועד בצואו לכפר בקודש (עו-11), אמר רבי אבהו וכהן גדול לא אדם היה, אלא כההוא דאמר רבי פנחס בשעה שהיה רוח הקודש שרוי עליו, היו פניו בוערות כלפידים עליו, הדא הוא דכתיב (מלאכי 3-1) כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו', כי מלאך ה' צבאות הוא ע"כ. וכמו כן יוסף הנדיק התעלה צצית אדונו, להיות כמלאך אלקים בלי שום נטויה לרעה, ועל זה סמך להיות נכנס ויוצא צצית. ואמר עליו הכתוב, ויבא הציתה לעשות מלאכתו, 'ואין איש', הוא לא היה אז איש אלא מלאך ה', 'מאנשי הצית', כמו אנשי כהונה גדולה שנכנסו צצית המקדש לפני ולפנים, 'שם צצית', במדריגה כזו היה הולך וסובב יוסף שם צצית.

ואף על פי כן השמיענו עליו הכתוב, ויבא הציתה לעשות מלאכתו, וחד אמר לעשות נרכיו נכנס. ולהורות

פרעה צידי, ואקח את הענבים ואשחט אותם אל כוס פרעה, ואתן את הכוס על כף פרעה. ויאמר לו יוסף וגו', צעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך, והשיצך על כנך, ונתת כוס פרעה צידו וגו', כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך וגו', כי גנב גנבתי מארץ העברים, וגם פה לא עשיתי מאומה וגו' (מ-יא). וחז"ל האשימו את יוסף על מה שאמר כי אם זכרתי וגו', והזכרתי, ניוסוף לו שני שנים צבית האסורים (צ"ר פט-ג). ולהמליך על יוסף יש לומר, כי צאמת יש להצין מהו גדול החכמה בהפטרון ההוא, הרי ראה הדברים גלויים בחלום, שנותן הכוס להלאה על כף פרעה, ואם כן זאת אומרת שיש צד אותו פרעה על כנו.

ויש לומר, כי שר המשקים ראה בחלום שני דברים, ואקח את הענבים ואשחט אותם, שהוא עושה סחיטת הענבים, ושזב הוא עומד ומשמש את המלך, ליתן הכוס על ידו. וידוע כי מדרכי הנימוס, שהמשמש את המלך להציא לו מאכלו, אינו עוסק בסחיטת ענבים ובעשיית היין, שזהו מלאכה מלוכלכת וצויה, ויש ממונה אחר על הסחיטה, וממונה

שהיה דומה אותו יוסף צומנו כמו יוסף יניחתם ממנרים, זכור את 'היום הזה' אשר ינחתם ממנרים (שמות יג-ג), ואז כבש הדרך להכלל ישראל אחריו, ויצא הציתה לעשות מלאכתו וכו'.

ואיתא צילקוט (רמו קמו) ויצא הציתה לעשות מלאכתו, יוסף שבת היה, ומה מלאכה עשה, קרא ושנה מה שלמדו אצלו ע"כ. וזה מוסר השכל, צראתי יצר הרע צראתי לו תורה תצלין, ויוסף חיזק עצמו בהתורה שלמד מצית אצלו, וצוה ניצל מן החטא. כי צימי החול היה טרוד צמלאכתו, ולא היה פנוי להעמיק עצמו ולשנן מה שראה ולמד צנערותו צבית אצלו. וזה נתן לו כח על ששת ימי המעשה, שלא יסיר מדרכי אבותיו, דרך ישראל קצא, ומהם שאצ מלא חפניים חיזוק על הנסיונות הצאים לפניו. — וכמו כן אצל כל אדם, צבימי החול הוא צריך להסתובב צין הגויים צערות הארץ, יש לו ליקח לעצמו את יוסף השבת, אשר צו יקרא וישנה לעצמו כל מה שלמדו אבותיו ורצותיו, וצוה יהא לו חיזוק על כל ימי השבוע.

ובסיים מעין הפתיחה צקים הפרשה, ששר המשקים חלם, וכוס

ומנצבים קשים בחייו, עד שהגיע למדריגתו, שמו אותו מתחלה בצור של נחשים ועקרבים, ושוב נמכר לעבד למנרים, ושוב שמו אותו בצור צית האסורים על י"ב שנה, ואז נתעלה לגדולה. וכמו כן הכלל ישראל הוטרבו להיות צמרים צשיעבוד ועינוי, צכור הצרזל, ושם נזדככו שיוכלו לקבל התורה. ועל כן קראם הכתוב גפן ממנרים חסיע, שהם כמו גפן, כותשין וסוחטין אותם, ושוב מתעלים לייך, שעולה בצרכתו על מעלתו הקודמת.

וַיִּבֶן כאשר צא יוסף לפתור חלומו, צמה שראה מתחלה גפן שסוחטין אותו, אמר לו יוסף שזה מורה על יוסף, שעל ידי ששיצו אותו על כנו יוכל להמליץ עליו, כי גם אני איננו אשם, לא עשייתי מאומה כי שמו אותי בצור, ואיך כותשין אותי לגריעותא, אלא זהו כדי שאזכה להתעלות, וכאשר ישיצ אותך על כנך, כי אם זכרתי אתך וכו' והוא אצתי מן הבית הזה, וזהו פתרון ראשית החלום, צמה שראית גפן שסוחטין אותו. ואם כן צמה שאמר כי אם זכרתי לא עשה צוה השתדלות מעצמו, אלא זהו חלק מפתרון חלומו צמה שראה שסוחט הגפן. ואולי אם היה אומר

אחר על הצאת הכוס, וכמו שיש קפילא שמצשל המאכלים, ויש שני שמסדרו ומגישו לאכול. ועל כן היה לו הדצר לפלא, והיה פניו זועפות.

אבל צאמת יש צוה רמו אחר, כי הן ידוע דכל פרי שנתרסק יורד ממעלתו בצרכתו, שהגם שהפרי הוא צרכת פרי העץ, מכל מקום כשאינו ניכר הפרי, יורדת מעלת צרכתו, לצרכת פרי האדמה או שהכל. לא כן יין שנסחט מענצים מתעלה בצרכתו, וקוצע צרכה לעצמו צרכת צורא פרי הגפן (צרכות לח:). (ועיין צוה צני ישכר תשרי י"ב). ויש צוה רמו למעלתן של ישראל שנמשלו לגפן, גפן ממנרים חסיע (תהלים פ"ט), שכותשין אותן ועל ידי זה מתעלים. ועל דרך שאמר (צרכות ה.) שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתן אלא על ידי יסורין, תורה וארץ ישראל ועולם הצא ע"ש. וכמו כן כל המדריגות שאדם זוכה בהן, צאה מתחלה ציסורין, והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד.

ויוסף הצדיק כדי להגיע למעלתו הרמה, להיות מהשצעה רועים, הוטרך מתחלה לעצור זמנים

רק פעם אחת, כי אם זכרתי אתך, שהוסיף עוד הפעם והזכרתי, צשציל
באמת לא היה נענש, אלא צשציל זה נענש, שזה לא היה עוד לצורך.

על הטוב יזכר
ידידינו החשובים שהשמחה במעונם
שנדבו להוצאת קונטרס הזה

* * *

הר"ר אהרן צבי עלבאגן הי"ו
לרגל נישואי בתו תחי'
עב"ג בן הר"ר יהושע אליעזר בראקער נ"ו

* * *

הר"ר שמואל זאנוויל מארקאוויטש הי"ו
לרגל אירוסיו בנו החתן אשר נ"ו
עב"ג בת הר"ר חיים יעקב טענענבוים נ"ו

* * *

הר"ר יושע פאלק גרינבוים הי"ו
לרגל נישואי בנו החתן יוחנן נ"ו
עב"ג בת הר"ר חיים שמואל לעוויןזאהן נ"ו

* * *

הרב ר' יצחק גרשון שטערן שליט"א
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר מתתני' ציגעלהיים נ"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר אברהם געלב נ"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר אליעזר זוסיא קיש נ"ו
לרגל הולדת בנו למזל טוב

* * *

הר"ר יצחק אהרן שטייף נ"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב